

F R E D N I N G S V Æ R D I E R

THEISENS GÅRD

LOLLAND KOMMUNE

Besigtigelsesdato:
Besigtiget af:
Journalnummer:

20.01.2011
Maria Wedel Gjelstrup
2010-7.82.07/360-0001

Kommune:
Adresse:
Betegnelse:
Fredningsår:
Omfang:

Lolland Kommune
Axeltorv 1, 4900 Nakskov
Theisens Gård
1918
*Forhus med sidehus (1786) samt
mnr. 57, 58, 59: længer mod havn og
Badstuestræde (før 1682, 1702).*

— BYGNINGSBESKRIVELSE

Den tidligere købmandsgård ligger ved byens torv. Forhuset fremstår ved facadedekoration og farver som to bygninger. I gården ligger to sidehuse og længst mod havnen et pakhus.

Theisens Gård er bestående af et grundmuret forhus, der mod øst har en gulkalket facade, høj granitsokkel, grå bred gesims og rødt, teglbelagt heltag med en enkelt skorsten i ryggen, samt to kviste mod gaden. Facaden domineres af en stor sort træport med en kraftig grå sandstensornamentering af bl.a. volutter og pilastre. Vinduerne er placeret over hinanden i to lige rækker. De er alle ældre, har hvide rammer og er indfattet af sandstens udsmykninger. Bagsiden er gulkalket og har enkelte rødmaledede dannebrogsvinduer samt et nyere tagvindue og en kvist. Portrummet er udført i bindingsværk med gule tavl og sort træværk og sokkel.

Mod vest er forhuset et grundmuret lysegråt hjørnehus, med en lav granitsokkel, samt en bred hvid gesims under et heltag med røde tegl og en enkelt skorsten. På hjørnet findes en muret kvist. De fleste vinduer i stuetagen er større, nyere butiksvinduer, mens vinduerne på førsteetage er ældre, rundbuede vinduer med hvide rammer og dekorerede, hvidpudsede blændingsfelter. Mod vest er to vinduer blændede. Bagsiden er pudset hvid og har rundbuede vinduer.

Indvendigt hænger de to forhuse sammen. Fra portrummet er indgang til et trapperum, tre lejligheder og et loft. Trapperummet og lejlighederne har delvist bevaret rumstruktur med mange bevarede overflader og detaljer.

De to sidehuse er udført i bindingsværk med sortmalet træværk, gulkalkede tavl, delvis sort kampestensokkel, samt heltage af røde sten med kraftige udhæng og skorstene i rygningen. Alle døre og vinduer på det østlige sidehus er rødmaledede, mens vinduerne på det

Den østlige del af facaden.

Den vestlige del af facaden.

vestlige sidehus er hvide. Der findes enkelte ældre sorttjærrede træporte og luger. Vinduerne er en blanding af nyere og ældre.

Indvendigt er sidehusene indrettet med nyere lejligheder og klublokaler. Loftet er uudnyttet.

Pakhuset er som sidehusene i bindingsværk med sort træværk og gule tavler. Bygningen er sammensat af flere enkelte pakhuse, og taget fremstår derfor med varierende hældninger. Alle flader er beklædt med røde tagsten og der er flere steder kviste. En enkelt gavl mod vest er beklædt med en sortmalet bræddebeklædning. Bindingsværket er nogle steder detaljeret med knægte mellem de to etager, samt gennemstukne bjælkeender. Alle åbninger er lukket af enten sortmalede træluger med mindre glug, eller sorte træporte.

Pakhuset er delvist tomt, delvist indrettet med forskellige klublokaler.

Porten i forhusets gadeside og det ene af de to gulvklædede bindingsværkssidehuse.

— BYGNINGSHISTORIE

Forhuset er opført i 1786. Fungerede fra 1818-1939 som købmandsgård

— KILDER

Intet angivet.

— MILJØMÆSSIG VÆRDI

Forhusets miljømæssige værdi knytter sig til den centrale og fornemme placering midt på byens torv, hvor alle bygningerne orienterer sig om skulpturen af Chr. X, der står midt på pladsen.

De miljømæssige værdier findes også i de små stræder og gårdrum, som dannes mellem sidebygningerne. Bygningernes ens proportioner og materialeholdning skaber et homogent miljø, der understreges af den velbevarede belægning med pigsten, der endvidere fastholder det historiske miljø.

— KULTURHISTORISK VÆRDI

Den kulturhistoriske værdi knytter sig til bygningskomplekssets bevarede historiske funktioner i form af beboelse, opmagasinering og købmandshandel. Bygningerne har en tydelig hierarkisk opbygning, hvilket kan aflæses i materialer og detaljerigdom. Dertil kommer flere velbevarede funktionsrelaterede detaljer i form af små lemme i

Gårdrummet mellem de to sidehuse.

soklen på forhuset, pakhusets indvendige, synlige konstruktion, hejse på pakhuset og de mange porte og luger. Desuden er det ved de mange spring i facaden og taget muligt at aflæse pakhuses udvidelser gennem tiden.

— ARKITEKTONISK VÆRDI

De arkitektoniske værdier knytter sig til de meget forskellige udtryk og detaljering som bygningen har. Den østlige del er rigt detaljeret, mens den vestlige del er mindre detaljeret. De mange sandstensdetaljer omkring porten og vinduerne giver den østlige del af bygningen et meget markant udtryk. De to kviste er rigt detaljeret med gesimsbånd og spir. Den vestlige del af facaden udmærker sig arkitektonisk ved vinduernes blændinger og den udkragede gesims der skaber dybde i facaden.

Indvendigt er trapperummet op til lejlighederne rigt udsmykket med høje paneler samt indbyggede skabe under og omkring trappen. Inde i lejlighederne er mange bevarede døre, gerichter, høje paneler og dybe vinduesnicher, der alle giver lejlighederne et herskabeligt udtryk.

Pakhuses arkitektoniske udtryk knytter sig til et pragmatisk funktionsbestemt formsprog, hvor den lange bygningskrop er homogen ved materialer og farver. Dog fremstår bygningen i forskellige dele, f.eks. ved de mange spring i taget og ved den træbeklædte gavl, der træder markant frem, men stadig materialemæssigt ligger op af resten af pakhuses pragmatiske udtryk.

— BÆRENDE FREDNINGSVÆRDIER

I det ydre knytter de bærende fredningsværdier sig til forhuset med alle detaljer, herunder sandstensdekorationerne på den østlige facade og den store port og portrummet, samt de ældre vinduer. Hertil kommer den generelle materialeholdning.

I det ydre knytter de bærende fredningsværdier for sidehusene og pakhuset til det synlige bindingsværk, de ubrudte tagflader, hertil særligt de høje sokler, bevarede ældre vinduer, træporte, hejse og kviste.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til forhusets trapperum og lejlighedernes generelle materialeholdning og detaljer, herunder de dybe vinduesnicher, paneler, døre og gerichter.

Udsmykningen over porten i den østlige del af facaden.

Pakhuset.

Pakhuset korte side mod haven.

I det indre knytter de bærende fredningsværdier sig til sidehusenes enkelt, ældre døre og de bevarede loftbjælker. I Pakhuset den gennemgående materialeholdning og den synlige konstruktion, de åbne rum og det bevarede hejseværk.

— ANBEFALINGER

Det anbefales at en udskiftning af skiltet ”Frellsen chokolade” bør udskiftes til et, som i højere grad passer til bygningens alder og udtryk.

Det anbefales en udskiftning af linoleumsbelægningen i trapperummet og de afsluttende lister til et materiale, der farve- og kvalitetsmæssigt passer bedre til bygningens øvrige kvalitet.